

5. september 2022 kl 05:00

Debat

Collective Impact: Valgkamp vil give vanskelige vilkår for landskabspolitikken

Politiske agendaer kan spænde ben for fornuftig anvendelse af landskabet. Hvis vi skal bruge Danmarks arealer klogt, bør vi have et fælles, nationalt fremtidsbillede, skriver Helga Grønnegaard og Søren Møller.

Vi har behov for en langsigtet vision for brugen af vores landskaber med udgangspunkt i en multifunktionel tilgang, så vi bruger landskabet og vores ressourcer rigtigt, skriver Helga Grønnegaard og Søren Møller. Foto: www.colourbox.com

Helga Grønnegaard Sekretariatsleder, Collective Impact, Realdania

Søren Møller Formand, Collective Impact - Fremtidens bæredygtige landskaber, medlem, Det Ethiske Råd, bestyrelsesformand, DGI Byen, medejer og bestyrelsesformand, Water and Wellness

Dette indlæg er alene udtryk for skribentens egen holdning. Alle indlæg hos Altinget skal overholde de presseetiske regler.

Land use management og *land use planning* er etablerede internationale begreber med årtier på bagen, men aktualiteten har aldrig været større.

Det er et helt afgørende indsatsområde i forhold til fødevarekrise, klimakrisen og biodiversitetskrisen og dermed en stor dagsorden i hele verden. Alligevel har vi svært ved at tage samlet hånd om arealforvaltning, fordi indsatsområdet går på tværs af ministerier og sektorer.

Politikerne er i en valgkamp optaget af enkle budskaber til deres vælgergrupper. Det ene øjeblik vil de have meget mere natur og skov. I det næste øjeblik vil de have mange flere anlæg til vedvarende energi, indtil den politiske dagsorden skifter til eksempelvis eksport og beskæftigelse i fødevareindustrien.

Det giver vanskelige vilkår for at udforme meningsfuld politik for landskabet, hvor synergier og konflikter mellem sektorinteresser afvejes og håndteres i overensstemmelse med de lokale forhold.

“

Et fælles, nationalt fremtidsbillede kan skabe en forventningsafstemning om, hvordan vi bruger vores arealer og samfundsøkonomi optimalt

Helga Grønnegaard og Søren Møller, sekretariatsleder og formand, Collective Impact –
Fremtidens bæredygtige landskaber

Siden 2014 har landbrug, skovbrug, de grønne organisationer, KL og flere andre arbejdet sammen i Realdanias initiativ 'Fremtidens bæredygtige landskaber' om en multifunktionel tilgang til vores arealer som svar på de udfordringer, som vi står overfor.

Vi er ved at færdiggøre vores afsluttende anbefalinger på baggrund fire pilotprojekter, som vi selv har gennemført, og ni projekter under den multifunktionelle jordfordelingsfond (med ophav i Tørkepakken til landbruget i 2018), som vi har fået til opgave af Fødevareministeriet at evaluere. En multifunktionel tilgang må ske på tre niveauer; et lokalt niveau, et kommunalt niveau og nationalt/internationalt niveau for at give mening.

Arealerne bør anvendes klogt

Et fælles, nationalt fremtidsbillede kan skabe en forventningsafstemning om, hvordan vi bruger vores arealer og samfundsøkonomi optimalt. Vi ser, at energiselskaber kan give en bedre pris for god landbrugsjord til opstilling af solceller, end den indkomst, som landmanden kan få ved at dyrke afgrøder.

Men inden for få årtier vil jordernes værdi til produktion af fødevarer og øvrig biomasse forskydes kraftigt – både inden for EU og globalt – da klimaforandringerne betyder, at fødevareproduktionen i mange lande vil blive begrænset af adgangen til vand.

Produktion af fødevarer og biomasse i Nordeuropa vil få større og større betydning i forhold til både fred og stabilitet og for den grønne omstilling. Ved at bruge de mest frugtbare jorder til produktion af fødevarer kan vi frigøre flere arealer til andre samfundsinteresser.

Kommunerne er centrale aktører i en samlet omstilling af arealanvendelsen. Deres muligheder for at rulle projekter ud, hvor lokalområder aktiveres og revitaliseres gennem en række samtidige tiltag, må understøttes bedre af tværministerielle mål og projektmuligheder fra national side.

På det lokale niveau skal vi lægge nye puslespil, hvor arealerne skifter ejere og anvendelse både for at opfylde samfundsmål for klima, natur og vandmiljø og for at tilbyde lodsejere driftsalternativer til fortsat at producere fødevarer. Her er det en fordel for både klimaet, miljøet og driftsøkonomien at få byttet jorde, så landmanden sparer transport og omkostninger.

I samme proces kan man få sorteret de jorde fra, som giver dårligst udbytte og har størst betydning for vandmiljø, natur og klimaet. Det kalder vi en multifunktionel jordfordeling.

Vi skal undgå en dyr zigzagkurs

Lige nu er vi meget optaget af at udtage lavbundsarealerne, fordi det vil reducere landbrugets udledning af klimagasser betragteligt.

For at begrænse kornproduktionen blev der i slutningen af 1980'erne indført en ordning for udtagning af landbrugsjord. Det vil sige, at producenterne skulle braklægge en bestemt procentdel af deres marker for at få del i EU's støtteordninger.

Landmændene valgte naturligvis jordene med mindst udbytte. Siden braklægningsordningen ophørte i 2009, er der inddraget cirka 117.000 hektar i dyrkningen. Det er tankevækkende, at det i stort omfang er de samme jorde, som nu skal tages ud af hensyn til klimaet.

Det er et godt eksempel på, hvorfor vi har behov for en langsigtet vision for brugen af vores landskaber med udgangspunkt i en multifunktionel tilgang, så vi bruger landskabet og vores ressourcer rigtigt.

De nuværende ordninger til udtagning af lavbundsarealer håndteres i tre forskellige styrelser; Miljøstyrelsen, Landbrugsstyrelsen og Naturstyrelsen. Man kan med fordel sikre en mere tværgående indsats, og at regler og puljer forenkles og spiller bedre sammen.

Det er vigtigt at slå fast, at en multifunktionel tilgang ikke er det samme som, at der skal være flere funktioner på samme areal. Det handler om at prioritere brugen af

arealerne i forhold til flere funktioner på samme tid og med udgangspunkt i landskabets beskaffenhed at foretage ændringer i arealanvendelsen, som giver mening ud fra en helhedsbetragtning.

Det er den måde, som vi undgår en dyr zigzagkurs og kommer i gang med en fornyelse af vores landskaber, der vil løfte landdistrikterne og fremme den grønne omstilling.

Helga Grønnegaard Sekretariatsleder, Collective Impact, Realdania

**Søren
Møller**

Formand, Collective Impact - Fremtidens bæredygtige landskaber, medlem, Det Ethiske Råd, bestyrelsesformand, DGI Byen, medejer og bestyrelsesformand, Water and Wellness

SENESTE

Grønt overblik: Det skal du holde øje med

”Naturens Uge” byder både på anbefalinger om bioressourcer, et samråd om Lynetteholmen, et valg og så skal EU’s energiministre finde løsninger på et af tidens mest akutte problemer: de skyhøje energipriser. Få overblik over ugen her.

Andreas Arp

Her de seks nominerede til Nordisk Råds miljøpris

Andreas Esbjørnsen

Altinget opruster med nye miljøskribenter

Rasmus Straka Skjødt

Støttepartier presser på for grønnere finanslov: Miljøet skal ikke sættes på pause

Hjalte T. H. Kragesteen

Danmark advarer: Gaskrisen må ikke blive et argument for at gå baglæns i Europas grønne omstilling

Thomas Lauritzen

Polen til Danmark før Østersø-topmøde: Grøn energi er godt, men ikke vigtigst nu

Thomas Lauritzen

Grønt overblik: Det skal du holde øje med i denne uge

Daniel Bue Lauritzen

SF vil tilbyde alle danskere test for giftstoffer, men det er både svært og dyrt at gennemføre, siger eksperter

Hjalte T. H. Kragesteen

Vis mere

MINISTERSVAR

VIS ALLE

Carsten Kissmeyer spørger:

Har Miljøstyrelsen implementeret en ny administrativ praksis i form af krav om depositionsregninger for tungmetaller ved godkendelse af oliefyring?

Kristian Pihl Lorentzen spørger:

Er ministeren enig i, at energiprisernes høje niveau er en udfordring for den grønne omstilling?

Kristian Pihl Lorentzen spørger:

Hvordan bliver der ført kontrol med eksport af genanvendeligt affald, og hvordan sikre man, at det ikke brændes af til energiudnyttelse?

Jacob Jensen spørger:

Hvordan forbedres mulighederne for friluftslivet qua Naturstyrelsens forvaltningsplaner for urørt skov?

Erling Bonnesen spørger:

Kan miljøministeren forsvare forholdene i nationalparkerne efter sagen med tyrene i Nationalpark Mols?

MEST LÆSTE MILJØ

- 1. Grønt overblik: Det skal du holde øje med**
- 2. Winni Grosbøll: Byer, infrastruktur og erhverv trumfer naturarealerne**
- 3. Collective Impact: Valgkamp vil give vanskelige vilkår for landskabspolitikken**

JOB

VIS ALLE

DN søger en stærk projektleder til at arbejde med børn og natur

 Hovedstaden

Dygtig projektleder der vil gå forrest for Danmarks Naturstier

 Syddanmark

Indholdsleder til udvikling og drift af fagpolitiske netværk

 Hovedstaden

Direktør til Fugleværnsfonden - gerne med naturfaglig baggrund

 Hovedstaden